
Joseph Skulj, Eric Tomas de Saint Maur, Vinko Vodopivec

VENETI V KANADI DAVNO PRED KOLUMBOM

Abstract

Genetics shows the original settlement of America from Africa, across Asia and the Bering Strait, from where it spread to the south. The exception is the part of the inhabitants in the north-eastern America. They have mtDNA gene group X, which is typical for Eastern Europe, where the largest part are Asia Minor, the Balkans, and Caspian and Volga basin; and for the group U, which is predominantly in northeast Europe.

It is the European immigrants between 15 and 8 thousand years before present, which sail over Greenland in North America. Such knowledge of shipbuilding and sea sailing where the championship belonged to the Veneti, as its own name Wendat and the original name Greenland - Vin(d)land and North America - Vinland, testify to the settlement of Veneti far ahead of the Vikings and later European immigrants.

Uvod

Na Venete v Kanadi je glede imena in genetike opozoril pokojni J. Skulj, E. Tomas je njegove ugotovitve dopolnil s študijo o sposobnosti Venetov glede morjeplovja, V. Vodopivec pa je podal podrobnejšo zgodovinsko in genetsko primerjavo.

JOSEPH SKULJ

On 11/21/07 9:31 AM, »Joseph Skulj« <jskulj@hotmail.com> wrote:

Gentlemen,

The Huron Indians along the Great Lakes call themselves Wendat or Oendat. Apparently, they had migrated to the Great Lakes from the eastern coast of USA. Interestingly, in the vicinity of the Great Lakes, a mtDNA Haplogroup X is present. This genetic marker which is absent elsewhere in Americas may be an indicator that there existed an ancient link between Europe and North America, which would have preceded the voyages of Vikings and 500 years later of Columbus.

The Viking name for North America was Vinland and a thousand year old Viking village has been found in the Canadian province of Newfoundland, which confirms the theory that Europeans had contacts with America before Columbus. According to Mr. Paabo, he is of the opinion that Vin in the name Vinland is derived from Windland, where d>n in the compounded word.

Regards, JS.

ERIC TOMAS DE SAINT MAUR

Prevod pisma Josepha Skulja, žal prezkodaj preminulega plodnega raziskovalca slovenskih korenin, Kanadčana slovenskega rodu, ki je prispeval velik del iz jezikoslovja in genetike o prvobitnosti naših prednikov:

Indijanci Huron ob Velikih jezerih se imenujejo Wendat ali Oendat. Zdi se, da so se preselili v kraje Velikih jezer od vzhodne obale ZDA. Zanimivo je, da je v bližini Velikih jezer prisotna mtDNK haploskupine X. Ta genetski marker, ki ga ni drugje v Ameriki je lahko pokazatelj, da obstaja povezava med staro Evropo in Severno Ameriko, ki je bila pred zgodnjimi plovbami Vikingov in 500 let kasnejšim Kolumbom.

Vikinško ime za Severno Ameriko je Vinland in tisoč let staro naselje Vikingov je bilo ugotovljeno v kanadski provinci Nova Fundlandija, kar potrjuje tezo, da Evropejci imeli stike z Ameriko pred Kolumbom. Po mnenju g. Paaba, besedica Vin v imenu Vinland izhaja iz Windland, d > n, kjer je »d« izpuščen.

Komentar

Ob Velikih jezerih v Kanadi živi indijansko pleme, kateremu so bili francoski raziskovalci dali ime Huroni, po dolgih, razkuštranih ščetinastih grivah na glavi, katerim rečejo Francozi »hure«. A ti Indijanci sami sebe imenujejo Wendat ali Oendat, v francoskem jeziku zapisano kot Vendat. Kaže da so tja prišli z vzhodne obale ZDA. Živeli so v dolgih hišah, ki so dosegale izredne dolžine, tudi več kot 100 metrov. Okoli vasi so naredili iz kolov tki. palisade. V njihovi največji vasi je stalo več kakor 70 dolgih hiš! Povprečno je v taki vasi živelo okoli 1.000 ljudi.

V povprečju so bile hiše seveda krajše (pri nas so bile takšne, okoli 30 m dolge zidane hiše znane pod imenom ‚ilirske hiše‘, od katerih posamezne še obstajajo, npr. v Istri, ki je zdaj, žal, pod hrvaško oblastjo. Znane pa so tudi iz Obbaltika – Venetskega zaliva, kjer so živeli naši jezikovni predniki Veneti in Vandali.

Tukaj moremo videti vzporednico k dolgim hišam, k vasem obdanim z okòljem, v katerih so bili živeli stari Vinedi v Germaniji, ob Vinedskem zalivu, danes Baltiku, v Skandinaviji itn. Bistvena je tudi razlika s t.i. wigwami, skromnimi indijanskimi šotori, kakršne sicer poznamo iz romanov, opisov in filmov.

Za plovbo preko Atlantskega oceana je bila potrebna ustrezna usposobljenost in Etruščani in Veneti so bili tako v gradnji ladij kot v morjeplovstvu veliki mojstri.

Etruski

Španija je bila dalj časa v rokah Etruskov [1], ki so bili sorodni Venetom, mnogi jih kar enačijo z njimi. Pomembno etruščansko mesto je bilo Cerventerij, ki je bilo povezano z dobro cesto z njihovim glavnim pristaniščem v Sredozemlju Pyrgi, znano po Pyrgijskih zlatih ploščicah iz 5 stol. pr. Maziljenim, ki so izjemno dobro ohranjene in govore o napadih bojevitih Italov in so daleč najbolj razumljive v slovenskem jeziku [2].

Pomembno etruščansko pristanišče za področje Jadranskega morja je bila Spina (* = sipina, na naplavinah reke Paduše, danes Pad), po kateri so se dolgo prelivale velike količine različnega blaga. Etruščani so sredi 6. stoletja pr. Maz. prekoračili Apenine

in se širili po Padski nižini in ustanovili tudi mesto Spina, po naše Sipina, ki je bilo na koleh in pravokotno urbano zasnovano. Imelo je dobro povezavo z notranjostjo po reki Pad in se hitro razvijalo. Po mnogih porazih Etruščanov z Rimljani in z Grki, ki so opustili dotedanje sodelovanje in jim preprečili pot v Sredozemlje, pa se je začel njen hiter propad [1].

Veneti

Iz zapisov Julija Cezarja o galskih vojnah [3], vemo, da so samo armoriški Veneti imeli ladje, s katerimi so bili obvladovali težavno atlantsko plovbo in pri tem niso poznali tekmecev. Le Veneti so torej imeli dovolj ladij, da so zmogli prepeljati Cezarjevo armado na Britansko otočje. Številne jezikovne sorodnosti, krajevna imena ob evropskih obrežjih atlantskega oceana: Bretonija, Baskija, Španija in Portugalska pričajo o dolgotrajni sosedščini in vplivu Vinedov na tam naseljene ljudi.

Celo poudarjeno narodnjaško usmerjeni nemški učenjaki priznavajo Venedom izjemne pomorske spretnosti: »V primerjavi s pomorsko neizkušenostjo današnjih Slovanov, izstopa pomorska spretnost srednjeveških Venetov z Baltskega morja; vikingški pohodi teh Venetov so le malo zaostajali za vikingškimi pohodi skandinavskih Germanov.« [4]

Vandali

Potem, ko so bili Vandali osvojili in zasedli Španijo, Sardinijo, Sicilijo, Italški polotok in severno Afriko, so pod vandalskim kraljem Geizerikom obvladovali pomorsko plovbo po Sredozemlju [5-6]. Pred njimi so bili to Feničani [7], za njimi Vikingi in Severnjaki – Nor(d)mani.

Grki

O najstarejšem znanem tajnopisu poroča Herodot, ki je bil letopisec o bojih med Grčijo in Perzijo v 5. stol. pr. Kr., saj naj bi tajnopis rešil Grke pred osvojitvijo perzijskega kralja Kserksa. Ta se je pripravljal, da si podredi tudi neposlušno Grčijo in je 5 let zbiral največjo vojsko v dotedanji zgodovini. To je opazil neki Grk v izgnanstvu, ki je pisno opozoril Šparto pred invazijo, ker pa je bil na tujem ozemlju si je pomagal z zvijačo. S pisalne deščice je postrgal vosek in nanjo napisal besedilo in preko njega zopet vlil vosek in tako prekril besedilo. Deščica je prišla v prave roke, toda niso razumeli njenega pomena, dokler ni žena vodje svetovala naj odstranijo vosek, in tako so prebrali sporočilo in ga poslali še drugim Grkom. Začeli so se pripravljati na boj in zgradili 200 bojnih ladij. Tako je Kserks izgubil odločilno prednost presenečenja. Ko je leta 480 pr. Maz. napadel Grke, so perzijsko številčnejše ladjevje z begom zvabili v ozek zaliv, kjer so bile njihove manjše ladje učinkovitejše kot večje perzijske ladje, in so ponižujoče premagali Perzijce [8].

Feničani

Kmalu so bili v pomorstvu prevladali Feničani in obdržali prevlado na morju dolgo časa. Mešana egiptovsko-feničanska odprava je za časa faraona Neha II. (609 – 594 pr. Kr.) obplula vso Afriko. O tem poroča Herodot [9]. Toda očitno to ni bila prva taka odprava.

Feničani so bili zapluli tudi v Atlantik ter vključili otoke Madeiro in Kanare v svoje vplivno območje, saj so tam pridobivali kvalitetno škrlatno barvilo, brez katerega stari vek ni deloval, saj je bil škrlat znamenje dostojanstva in časti.

Komentar

Navedeni podatki dokazujejo, da so ladjedelništvo in pomorsko oceansko plovbo zelo dobro poznali že v starem veku in to predvsem Feničani, Grki, Etruščani, Veneti ter Vandali, ki so bili v stanju premagati Atlantski ocean in so to gotovo tudi storili.

Morjeplovstvo

Grenland se je bil nekoč imenoval Vin(*d)land, kar so kasneje tendenciozno pomenoslovno razlagali kot Grønland in ga razumeli kot »Zelena dežela« in otok ustrezno preimenovali, angleško Greenland. Ta Zelena dežela pa je vse prej kot zelena in tudi v času največje otoplitve okoli 5.000 pr. Kr. ni bila zelena, razen morda južnega obalnega dela. Zanimivo je tudi, da imata v severnjaških izročilih sev. Amerika in Grønland enako ime, kar daje slutiti, da gre za zmešnjavo. Zato imamo enkrat Slabi in drugič Dobri Vin(d)land.

Precej bolj verjetno je, da so drzni vinedski morjaki uporabljali v starini današnji Grønland (tedaj *Vindland) kot vmesno postojanko, kjer so čakali na ugodno vreme za nadaljevanje plovbe proti Ameriki. Pred nekako 5.000 leti je bilo v severni Evropi topleje in takrat je mogla biti vinedska morska odprava čisto znosna.

Landnamabok, eden najstarejših islandskih letopisov [10], poroča: »Arija - Marssona, islandskega pomorca, je morje odneslo do Dežele Belih mož, ki leži na Zahodu, pri Dobrem Vinlandu (= Amerika). Baje je šest dni plovbe zahodno od Islanda. Od tod Ari ni mogel več nazaj«.

Tudi med Bretonci in Valizani so krožile številne bajke, ki so govorile o veliki tuji deželi daleč na zahodu. Izročila te vrste so bila tako vplivna, da je še leta 1480 odplula iz Bristola odprava, ki naj bi poiskala to daljno zahodno celino. Takrat so se opirali na poročila, ki so bila ohranjena v dveh starih rokopisih v opatijah Stratflur in Conway. Znana je bajka o sv. Brandanu, irskem svetniku, ki je tudi v resnici živel v VI. stol. ter o njegovih potovanjih »NAVIGATIO SANCTI BRANDANI«, ki da je nekega dne prejel božji poziv, naj gre oznanjat božjo besedo v deželo onstran oceana, kar je bil menda tudi storil. Irski misijonarji so prihajali takrat tudi med Venete po Evropi. Toda zakaj ravno irski? Ali more nekdo, ki ne zna jezika domačinov, tam med njimi, karkoli opraviti? Razen vzbujanja radovednosti, najbrž ničesar. Kaj pa, če so obvladali venetski jezik? Andrej Rant piše o Karnih in Venetih na Britanskem otočju in izkazano je, da so Veneti tam živeli [11].

Trdno je dokazano, da so v Novem svetu pogosto naletevali na »bele Indijance« ter da so raziskovalci ob takih priložnostih vselej izrecno izjavljali: »To niso Indijanci!« Sicer pa, zakaj naj to ne bi bilo mogoče? Ker se za resnico o Venetih, njihovih številnih odpravah in rodovih ni pobrigal noben slovenski zgodovinar, oz. je bila resnica celo organizirano zamolčana ter skrita? In drugič: Ker je tujcem slovenski jezik španska vas in zakaj naj bi se tuji brigali za nekoga, ki se sam ne mara pobrigati zase?

Zaključek

Prispeli Vinedi so imeli popolnoma drugačen odnos do Indijancev kot kasnejši angleški, francoski in španski naseljenci in okupatorji. Bili so prijazni do domorodcev, saj so bili predvsem poljedelci in so živeli z Indijanci tisočletja v sožitju in šele kasnejši priseljenci so porušili ta tisočletja trajajoči mir.

Za takšno domnevo pričajo tudi Indijanci Vendat, s podobnim imenom z Veneti, bivajoči v vaških srenjah obkroženih s palisadami, z dolgimi visokimi hišami, ki so znane iz Baltskega – Venetskega območja Venetov in Vandalov ter iz nekdanje Ilirije, še danes ohranjene v Istri.

Značilna podobnost je v zelo razvitem poljedelstvu, ki so ga prenesli v novi svet kot prvotni poseljenci srednje in severne Evrope; po značilni duhovnosti, organizaciji plemen ob poudarjeni ženski enakopravnosti itd. Vseh teh podobnosti je precej preveč, da bi mogle biti čisto naključne.

VINKO VODOPIVEC

Zgodovina

Huronci so obsegali konfederacijo 4. indijanskih severnoameriških skupin, ki so govorili jezik Wyandot, ki je spadal v skupino Irokezov. Sebe imenujejo Wendat, Huron pa so jih poimenovali Francozi v začetku 17. stoletja. Naseljeni so bili na območju med jezerom Simcoe in Georgijskem zalivu v Ontariju. Živeli so v palisadnih hišah.

Leta 1615 ko je Samuel Champlain obiskal Huron, so začeli vojno z Irokezi. Dolgotrajno sovraštvo med Huronci in Irokezi je doseglo vrhunec leta 1648. Preživeli Huronci so pobegnili v vseh smereh jugozahodno do tobačnega naroda, proti jugu do nevtralnega naroda, jugovzhodu do Erie, in severovzhodno do francoske utrdbo blizu Quebeca. Migracijski Irokezi so lovili Huronce povsod, leta 1649 so Irokezi napadli Tobačni narod, kar je povzročilo novo selitev. Leta 1650 so Irokezi napadli nevtralni narod in ga praktično izničili, in leta 1656 so bili v Erie skoraj iztrebljeni, ostali pa so pobegnili in v Quebecu so končno dobil majhno mesto v Lorettu, kjer okoli 500 ljudi še vedno živi.

Tudi ostanek Huroncev v Tobačnem narodu je šel pod pritiskom Irokezov, najprej v Michigan, nato v Wisconsin in Illinois, kjer so jih napadli Siouxi. Tobačno ljudstvo je na koncu (1750), poselilo vasi v bližini mesta Detroit in Sandusky, Ohio. V Ohio so postali znani Britancem kot Wyandot in se borili z Britanci proti Američanom v obeh vojnah, ameriške revolucije in leta 1812. Po vojni leta 1812 so imeli svoje posesti potrjene s strani ZDA, vendar so jih leta 1842 prodali in se preselil v Wyandotte, Kansas. Leta 1867 so se ustalili v SV Oklahomi, kjer so se naselili kot državljani.

Domneva se, da se je prihod na vzhodni del Kanade začel okoli 8000 pr. Kr.

Zgodovino obravnava več zapisov na primer: [12].

Katoliška enciklopedija [13] podaja obširen opis kasnejših dogodkov, o starejši zgodovini pa trdi le, da ni nič znanega o zgodovini Huroncev pred obiskom Jacques Cartiera na obali St. Lawrenca v letu 1535.

Komentar

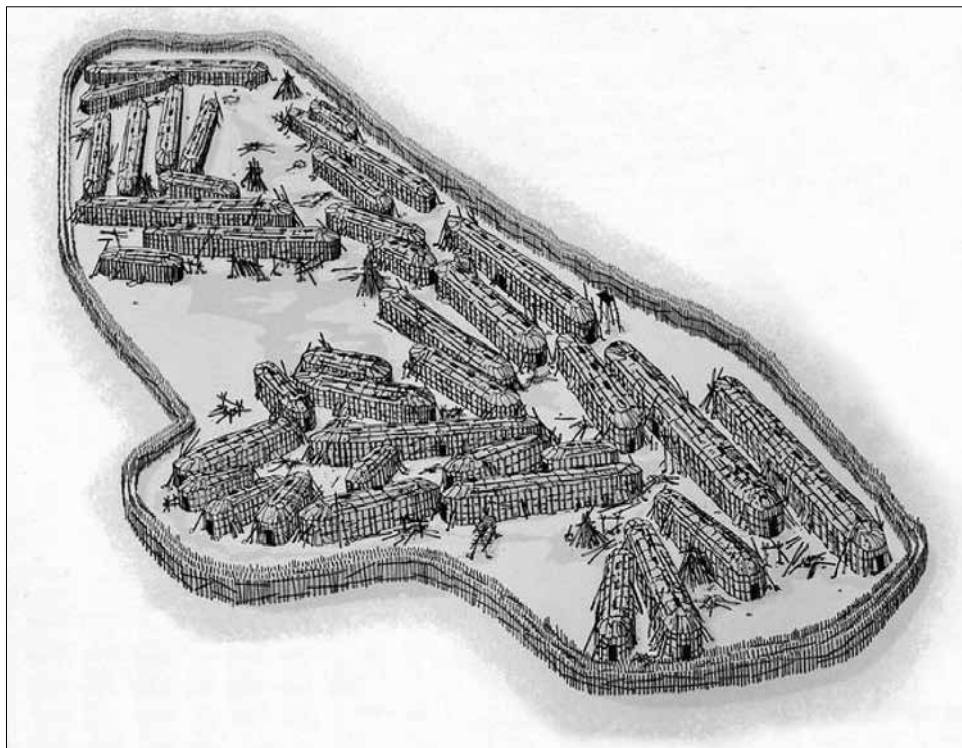
Mlajša zgodovina je dobro opisana, starejša pa je neznana ali zamolčana. Očitno so bili boji z drugimi indijanskimi plemeni vzpodbujeni z novimi priseljenci, vzroki pa so bili verjetno v veliki moči indijanskih plemen, kar je oteževalo krajo njihove zemlje, zato so jih sprli med seboj.

Življenje

Vsakdanje življenje Wendatov je temeljilo na klanu razširjene družine. Vsi v družini pripadajo istemu klanu, ki gre po rodovni liniji matere. Fant in dekle se lahko poročita le iz različnih klanov. Ko se poročita se moški preseli v dom njegove žene. Bilo je osem klanov, ki jih zastopajo živali pomembne v Wendat mitologiji: želva, volk, medved, bober, jelen, orel, ježevec in kača.

Vas je imela svojega vodjo, vodje več vasi so imeli skupen svet, več svetov pa je predstavljalo že wendatski narod. Tako so bili dovolj dobro organizirani za vsakdanje življenje. Moški so sicer vodili skupnosti, ženske pa so jih imenoval in tako potrjevale svojo upravljavsko in organizacijsko enakopravnost [14].

Živeli so v vaseh obkroženih z varovalnimi palisadami, ki so zagotavljale ustrezno varnost; značilna vsa je prikazana na sliki 1.

Slika 1: Wendatsko ograjeno naselje s številnimi dolgimi hišami [15]

Slika 2: Vendatska notranjost dolge hiše kot rekonstrukcija v muzeju [15]

Živeli so v dolgih in visokih hišah, ki so bile značilne za njihovo evropsko domovino ob Baltiku – Venetskem zalivu; rekonstruirana notranjost take hiše je prikazana na sliki 2.

Komentar

Naselja in hiše so tako različne od indijanskih šotorov, da kažejo na popolnoma drug izvor in kar precej je podatkov, ki dokazujejo priselitev Wendat Indijancev iz severne Evrope iz časa poselitve okoli 8.000 let pred sedanjostjo.

Njihovo ime so tujci prilagajali svojemu načinu izgovorjave in tako so znane inačice kot npr. Guyandot, Guyandotte, Ouendat, Wyandot, in Wyandotte ter pokvarjeno angleško Yendat. Vendi so živeli na severnem bregu Ontarijskega jezera (prvo srečanje s francoskimi trgovci je bilo leta 1535, prvi jih je opisal francoski raziskovalec Samuel de Champlain leta 1615), sicer pa so imeli med jezerom Ontario ter jezerom Huron 18 do 25 vasi, v katerih je živelo med 20.000 do 40.000 Indijancev Wendat. Kasneje so se deloma preselili na področje med jezerom Simcoe in JV kotom Georgian Bay-a, JV od Detroita ter v Ohio, Kansas, kjer je okrožje Wyandotte, ob reki Kansas in Missouri. Nekaj jih živi tudi v Oklahomi.

V Kanadi zanje uporabljajo ime Huroni, medtem ko jih v okolici Detroita imenujejo Wyandot. Na vhodu v mesto Wyandot v Michiganu je slika Wyandot Indijancev. Svoje ozemlje so imenovali Wendake. Ukvarjali so se s poljedelstvom, lovom, ribolovom in trgovino. Pridelovali so žito, fižol, sončnice, buče ter tobak. Trgovali so s tobakom in krznom, postali so glavni partnerji francoskih trgovcev. Polja, katera so bili obdelovali,

Slika 3: Wendatska skupnost v značilnih nošah [17]

so bila tako obširna, da je nek raziskovalec napisal, da se lažje izgubiš v njihovih poljih, kakor pa v gozdovih.

Verjeli so, da so otroci bodočnost plemena. Zato so jih imeli radi ter so jih skrbno vzgajali in učili za prihodnost, dečke in deklice. Bili so zelo duhovni ljudje, ki so verjeli v vrhovno božanstvo. Verjeli so tudi v posmrtno življenje, umrlim so dajali v grob opremo in hrano za preživetje na poslednjem potovanju [16].

Njihovo življenje je delno razvidno tudi iz slike 3, ki prikazuje skupnost Wyandotov v njihovih značilnih oblačilih.

- Na sliki se lepo vidi evropske poteze in izrazite moške brke ter žensko enakopravnost, saj je zastopanost na sliki uravnotežena; so v tradicionalnih oblačilih podobnih evropskim in le en mladenič ima običajen klobuk. Vidimo celo dva brkata Vendejca, česar pri Indijancih sicer ne srečujemo, saj so enako kot vsi Mongoli golobradi in brez brk.
- Prav ženska enakopravnost najboljše priča o njihovem venetskem poreklu, saj prav pri naših pradaavnih prednikih izstopa ženska enakopravnost [18], v nasprotju s očetovskimi (patriarhalnimi) družbami, kjer je bila ženska zgolj dekla.

Jezik

Wyandot je irokeško obarvan jezik z različnimi imeni kot Wyandot, Wyandotte, Wendat ali Huron. Nazadnje so ga govorili predvsem v Oklahomi in Quebecu. Jezikoslovci tradicionalno štejejo Wyandot kot narečje ali sodobno obliko Wendat.

Govorjeni jezik je skoraj izginil pred stoletjem in sedaj so poskusi oživljanja. Wyandotte Nation of Oklahoma ponuja Wyandot jezikovne tečaje v Wyandotte javnih šolah, razredih K-4, pa tudi za predšolce z naslovom »Želva, Tots« program. Skupnost Wendat Quebec ponuja odraslim in otrokom razrede v Wendat jeziku v njihovi vasi v šoli v Wendake.

Čeprav se običajno enači z narečjem Irokezov je Wyandot postal tako različen, da ga je treba upoštevati kot poseben jezik. Ta sprememba se zdi, da se je zgodila nekje od sredine osemnajstega stoletja, ko je jezuitski misijonar Pierre Potier (1708-1781) dokumentiral Petun dialekt Wendat v Kanadi. Etnolog Marius Barbeau je posnel svoj zapis jezika Wyandot v Wyandotte, Oklahoma, v letih 1911-1912, ki pa je dovolj različen in ga je treba upoštevati kot poseben jezik [19].

Dr John L. Steckley je ameriški znanstvenik specializiran za indijanske študije in avtohtonost jezikov v Ameriki. Je zadnji znani govorec Wyandot jezika, ki ga je študiral več kot 30 let. Zanimal se je tudi za krajevna imena, ki izhajajo iz avtohtonih jezikov, in si prizadeval za odpravo napačnih predstav o njihovi prvotni izpeljavi. Njegov Huron-angleški slovar iz leta 2007 je bila prva knjiga te vrste po več kot 250 letih [20].

Komentar

Sprememba jezika se je mogoče res zgodila nekje v sredini osemnajstega stoletja, ampak tako, da so se zabrisali preostanki njihovega venetskega prajezika. Koliko je še razpoznavnosti v sedanjem ponovno uvajanem jeziku je stvar jezikovnih študij, ki bi jo morali narediti znanstveniki z dobrim poznavanjem najstarejših narečij praslovenskih jezikov. Prizadevanja J. Steckleja izgledajo verodostojna, saj je upošteval tudi krajevna imena in njihov naravni izvor, kar seže najdalj v jezikovno zgodovino.

Genetika

Glavne genetske mtDNK skupine ameriških domorodcev so skupina A, ki je prisotna predvsem v severni in srednji Ameriki, skupina B, ki je prisotna predvsem v južnem delu severne in severnem delu južne Amerike, skupina C, ki je prisotna po vsej Ameriki in skupina D, ki je prisotna predvsem na Aljaski in južni Ameriki. Od drugih skupin je na severovzhodnem delu v znatnem deležu prisotna skupina X, na severozahodnem delu pa je manjša prisotnost ostalih genskih skupin.

Razporeditev deležev mtDNK genskih skupin [21] je za svet prikazana na sliki 4.

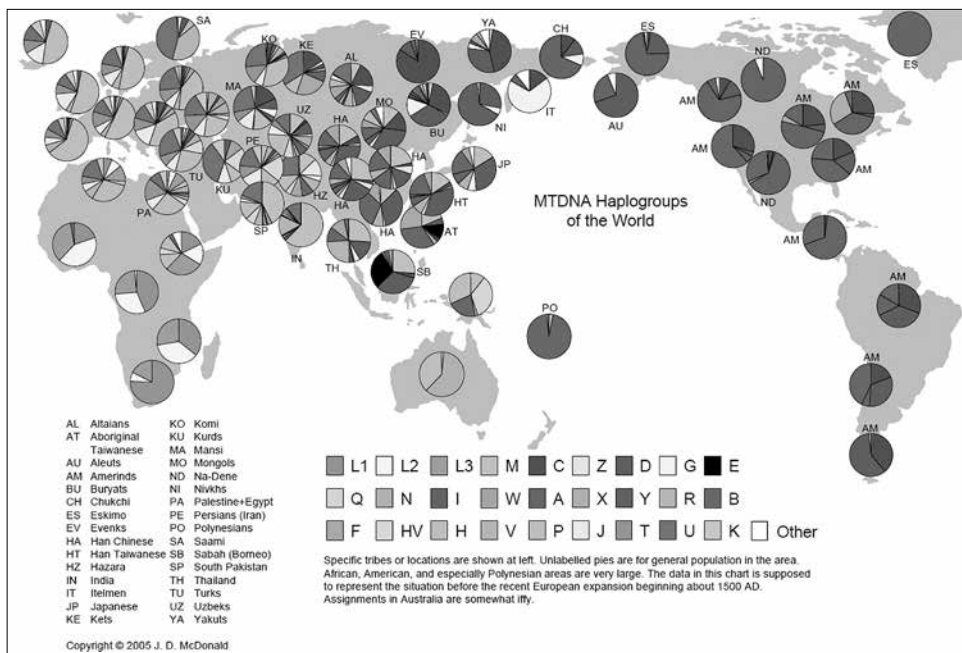
Bryan Sykes

A genetic Portrait of America [22]

DNA_USA_A_Genetic_Portrait_of America_nodrm.pdf - Adobe Reader

Povzetek dela

Ugotovitev nove genske skupine X, se je pričel s študijo Ojibwa.1, med Indijanci Ocipve, ki so tretji največji indijanski narod v Ameriki, v številkah ga presegajo le Navaji in Cherokeezi. Živijo na mejah držav Amerike in Kanade v območju Velikih jezer. Četrtno Ocipve prostovoljcev je pripadalo skupini mtDNK X, kar je veliko previsok delež, da bi ga razložili kot naključnega. Skupina X doseže svoj najvišji delež med Ocipve, ampak tudi

Slika 4: Genski deleži mtDNK genetskih skupin [21]

drugje so člani te skupine, saj se nahaja med Siouxi v Washingtonu in Navaji na jugozahodu, kjer pogostost skupine X doseže 4 odstotke. Skupino so X našli le v Severni Ameriki, saj ni prišla južno od mehiške meje.

Ni sledu o morebitnih genskih skupinah X v Sibiriji in na Aljaski, in le v enem samem primeru na Kitajskem. Toda, ko so raziskovalci pogledali v drugo smer, proti Evropi, so našli veliko genetskih vzporednic. Sam sem pogosto naletel na X gensko skupino in v mojem delu na Evropski mitohondrijski DNK, kjer naj bi bila med sedem Evinih hčera uvrščena tudi Xenia, so njeni potomci razpoznavni po začetni črki X.

Avtorji prve knjige o genski skupini X v Ameriki so predložili genetski dokaz evropskega izvora, za vsaj nekatere od prvih Američanov. To je bil radikalen predlog v letu 1998, samo dve leti po raziskavah ostankov devet tisoč let starega okostja iz Kennewicka v državi Washington. To je bilo odkritje, ki je vžgalo zanimivo in obarvano razpravo o izvoru prvotnih Amerikancev.

Sam sem ponovno preučil podrobnosti o genskih zaporedjih Ocipve in jih primerjal z obsežnimi evropskimi podatki. Nobeno od zaporedij Ocipve ni povsem enako kot njihovi evropski bratranci v klanu Xenia, vendar niso daleč. Ocipve zaporedja imajo svoje mutacije, ki jih ni videti v evropskih Xeniah, na primer varianta 213, vendar pa osnovni motiv Xenia 189 223 278 obstaja tako v Ocipve kot v Evropi.

Spomnimo se, da je za razliko od drugih indijanskih mitohondrijskih skupin, prav X ni niti v Sibiriji niti v vzhodni Aziji, kar dokazuje njegovo evropsko poreklo. Težava je v tem, da je ta sklep v nasprotju s tem, kar smo mislili, da vemo o indijanskih koreninah.

Morda je zaradi tega, navdušenje za zgodnji evropski prihodu na podlagi dokazov o skupini X upadlo, saj je bilo ugotovljeno, da so Evropska in Ameriška zaporedja, v podrobnostih ker precej drugačna.

Toda po mojem mnenju je to mogoče pričakovati po dolgem času izolacije, saj je najnovejša genetska ocena za gensko starost skupine X v Ameriki 15,800 let, to pa poraja vrsto vprašanj.

Genska skupina X je v Ameriki že zelo dolgo časa. Evropski izvor za skupine X tudi postavlja raznovrstna vprašanja. Če so predniki skupine X Ocipve iz Evrope, ne pa iz Azije, kako so prišli tja? Skupina X je v Evropi v manjšini, v povprečju le 5 odstotkov, zato je čudno, da je prednik iz tega klana, ne pa od drugih? Če je možnost, da bi skupina X prišla iz Azije, bi morali sledovi te skupine na tej poti izumreti, kar pa ni verjetno.

Čeprav imamo genetsko starost X za ameriške domorodce, ki je v enaka kot za druge štiri skupine, ni nobenih neposrednih dokazov za njegovo zgodnjo prisotnost, zato moramo pogledati na precej redke dokaze DNK, pridobljene v starodavnih človeških ostankih. Do sedaj najbolj povedno mesto je pokop na kmetijah Norris v srednjem Illinoisu, ki so jih izkopali leta 1984. Ogljikova preiskava je pokazala, da je starost samo približno 700 let in so torej le 300 let starejši od prihoda prvih francoskih raziskovalcev. Čeprav je to suho mesto in ni zaščiten o s podtalnico, je najdišče nekoliko bazično, kar je pomagalo ohraniti kosti v dobrem stanju.

Raziskovalci so pri 108 od 260 izkopanih okostij, predvsem iz reber dobili ustrezne ostanke mtDNK. Eno zaporedje 189 270 je zelo pogosto v Evropi in se nahaja v osrčju skupine U5, ki je klan od Uršule, še ene od sedmih Evinih hčera. Klan U5 je več kot štirideset tisoč let v Evropi in sovpada s pojavom anatomsko modernih ljudi v Evropi. Ni dvoma, da gre za evropsko poreklo tega klana na kmetijah Norris.

Drugi niz, ki se ne ujema s štirimi ameriški skupinami je od dveh drugih okostij iz tega mesta, in ima jedro skupine X z dvema dodatnima mutacijama, 227 in 357. Iz tega sklepam, da je bila skupina X v Ameriki precej pred Evropejci in to v velikem številu.

Starodavnost DNK in dokazov za zgodnejši приход skupine X temelji na materialu, pridobljenem v Windover, Florida. Windover leži v bližini lagune reke v Brevard County, nedaleč od Titusville in približno petindvajset milj od NASA izstrelitvenega centra v Cape Canaveralu. Izvajalec del pri gradnji nove ceste čez ribnik za stanovanjski razvoj je videl človeške lobanje in obvestil šerifa, ki je ustavil gradnjo in celo pomagal pri financiranju arheoloških izkopavanj. Simbolično je ime kraja: Wind (Vinid + over = preko!).

Prvi izid je pokazal starost osem tisoč let, v močvirju pa so prvi pokopavali Indijanci. Močvirja so večinoma kislja in kosti dobro ohranijo. Leta 1980 je bilo izkopano skupno 177 teles z dobro ohranjenimi lobanjami. Prav tako sem imel podrobnejšo analizo Windover podatkov. Za razliko od kmetije Norris, kjer so genetski podatki večinoma sestavljeni iz štirih znanih indijanskih skupin, so Windover zaporedja zelo spremenljiva in vsebujejo le enega, ki ga ni v bližini. Eden od njih ima X jedro in zaporedni motiv 223 278, ki potrjuje spodnjo mejo osem tisoč let v Ameriki, zato je tudi genetski datum za skupino X 15.800 let, treba jemati precej resno.

Takrat je bila ledena doba blizu svojega vrhunca; kako bi bil lahko gen X dosegel Ameriko iz Evrope? Če bi bilo mogoče za skupino B potovanje z ladjo po robu Tihega

oceana približno takrat, bi lahko enako veljalo za obale Atlantika? Tedaj je severni Atlantik zamrznil in potovanje bi bilo lahko vzdolž obale morskega ledu, ki je bil dom za sesalce, ribe pa so pomenile zanesljivo prehrano. Potovanja preko Atlantika so izkusili tudi številni moderni pustolovci: Tim Severin leta 1976, ko je s posadko treh zapustil zahodno obalo Irske in prispel v Novo Fundlandijo. Leta 1970 je Thor Heyerdahl zapustil obalo Maroka in v čolnu iz trsja Ra II in dosegel Barbados. Obe junaški potovanji kažeta, da je čezatlantski prehod možen celo z uporabo preprostih plovil.

Potovanje po morju je mogoče gledati tudi kot genetsko ozko grlo. Samo ljudje, ki so bili na ladji in so preživelii pot, bodo pustili potomce. Če bi od zgodnjih čezatlantskih prednikov X genske skupine, bila le ena ženska, bi bila ta dovolj, saj vsi moški skupaj ne bi pustili nobene sledi mDNK.

Komentar

Zabeležena so le dognanja v zvezi z evropskimi genetskimi izvori Amerikancev, ki v glavnem zadevajo Huron ali Wendat Indijance. Ugotovitve potrjujejo evropski izvor genske skupine X in U in njihovo samostojno mutacijsko spremembo v času po naselitvi, ki je časovno od 8.000 do 15.000 pred sedanostjo.

Skupina X ima vir v vzhodnem delu Evrope, ne pa ob Baltiku, kjer je bilo morjeplovstvo močno razvito. To nakazuje selitev proti jugu v času močne ohladitve, zato se je delež X genske skupine ob Baltiku zmanjšal, južneje pa povečal.

Skupina U5 pa ima center ob Baltiku, po velikosti deležev U5 si slede: Finska 18, Estonija 16, Češka 15, Rusija 12, Belgija 12, Ukrajina 11, Slovenija in Hrvaška 10,5, Norveška 10 itd.

Skupina U v celoti pa ima naslednje deleže po velikosti: Finska 25, Estonija 24,5, Latvija 23, Belgija 22, Danska 22, Bolgarija 22, Ukrajina 21, Srbija 20,5, Češka 20, Rusija 20 itd [23].

Če gre pri genski skupini X bolj za izjemo ali za ozko grlo, pa skupina U nedvoumno podaja območje znanih morjeplovcev od Belgije do Baltika. Treba je upoštevati tudi časovno razliko med sedanjimi podatki in verjetnim časom naselitve v Ameriki.

Evropske mezolitske mtDNK genske skupine U5 pa so razporejene glede na preiskana okostja takole: Švedska $6/17 = 35\%$, Rusija $3/3 = 100\%$, Litvanija $3/4 = 75\%$, Poljska $3/3 = 100\%$, Nemčija $2/4 = 50\%$, Luksemburg $1/1 = 100\%$, Anglija $1/1 = 100\%$ [24]. Zopet je poudarjeno območje Baltika.

Sklep

O delni poselitvi severne Amerike iz Evrope in to prav z Veneti priča njihovo ime Wendat, pričajo evropske oblike naselij in hiš značilne za baltsko-venetske skupnosti, pričajo njihove miroljubne navade, saj so tisočletja živeli v miru s sosednjimi Indijanci, pričajo njihova znanja poljedelstva in shranjevanja pridelkov, najbolj pa pričajo genetski podatki, ki umeščajo njihov prihod med 8. in 15. tisočletje pred sedanostjo.

Prav te starosti pomikajo sedanje pojmovanje znanja gradnje ladij in morjeplovstva daleč nazaj v preteklost, saj sta obe skrajni dobi poselitve verjetni, zlasti, ker sta navzdol nedvoumno omejeni. To pomeni morjeplovstvo že med zadnjo ledeno dobo, ko je bila severna Evropa pod ledom in zato pridejo v poštev le sredozemska in južnoatlantska

ljudstva, to pa so bili Etruščani in Veneti. Otoplitev po dvanajstem tisočletju pred sedanostjo pa pomikata izvore selitev v Ameriko severneje, kjer pa so bili zopet največji mojstri morjeplovstva prav Veneti.

To kasnejše potovanje okrog desetega tisočletja pred sedanostjo je verjetnejše, saj so imeli kopno vmesno postajo med Islandijo in Ameriko, to je Grenlandijo, ki je imela prvotno ime Vinland, kar zopet kaže na njene odkritelje Venete.

Ljudski spomin marsikdaj zvesteje ohranja zgodovinsko resnico, kakor pa zbirke listin in arhivi, ki so pogosto predmet zlorabe. Prav ta izročila pričajo, da so bili Veneti izkazano drzni in podjetni morjaki, ki so imeli nekaj časa na severu v posesti današnjo Grønlandijo, od koder ni več hudo daleč do severne Amerike. Imeli so tisočletne izkušnje v pomorstvu in ladjedelništvu in tako znanje se ohranja iz roda v rod.

Vse preveč je kulturnih, gospodarskih, verovanjskih in genetskih dokazov o delni poselitvi severne Amerike iz Evrope in to še v zadnji ledeni dobi ali kmalu po otoplitvi in to prav iz Venetskih ljudstev, ki so bila znana po gradnji ladij in morjeplovstvu tako v Sredozemlju kot v Atlantiku, da bi jih lahko zavrnilo ali obšli.

Literatura

1. P. Herrmann: *Sieben vorbei und acht verweht, Abenteuer der frühen Entdeckungen*, Hoffmann & Campe Verlag, Hamburg **1952**.
2. V. Vodopivec, *Primerjava branj Pyrgijskih zlatih ploščic*, Zbornik posveta Praprebivalstvo na tleh srednje Evrope, Jutro, Ljubljana **2003**, 51-63.
3. G. I. Caesar, *COMMENTARII DE BELLO GALLICO*, (58 bis 51/50 pr. Maz.).
4. H. F. R. Günther, *Rassenkunde Europas*, tretja bistveno razširjena ter izboljšana izdaja, založba J. F. Lehmann, München **1929**, 280.
5. H. Schröcke, *Germanen / Slawen, Vor- und Frühgeschichte des ostgermanischen Raumes*, Panorama Verlag, Wiesbaden **1999**.
6. H. Schröcke, *Indogermanen – Germanen – Slawen, Ihre Wurzeln im mittel- und osteuropäischen Raum*, Orion-Heimreiter Verlag, Kiel **2003**.
7. G. Sotiroff, Phoenicians, Venicians, Heneti, Veneti and Wendi, *Anthropological Journal of Canada*, vol. 9, nr. 4, **1971**.
8. S. Singh, *Knjiga šifer, Umetnost šifriranja od starega Egipta do kvantne kriptografije*, prevedel J. Plešej, Učila International, Tržič **2006**.
9. Herodot, *Zgodbe*, prevod A. Sovre, Državna založba Slovenije, Ljubljana **1953**.
10. Islandski letopis, *Islands Besiedlung und älteste Geschichte*. Übertragen von Walter Baetke. Neuausgabe mit einem Nachwort von Rolf Heller. Diederichs, Düsseldorf **1967**, Thule Bd. 23.
11. A. Rant, *Karni in Veneti v Britaniji in v Alpah, slovenska in britanska paleoetnična izročila v luči evropske prazgodovine*, Prorang, Ljubljana **2008**, 20-62.
12. Splet, *Zgodovina Wendat Indijancev*, <http://www.accessgenealogy.com/native/tribes/huron/huronhist.htm>
13. Splet, *Zgodovina Wendat Indijancev*, <http://www.newadvent.org/cathen/07565a.htm>
14. Splet, *Življenje Wendat Indijancev*, <http://www.collectionscanada.gc.ca/settlement/kids/021013-2111.1-e.html>
15. Splet, *Življenje Wendat Indijancev, slika vasi in dolge hiše*, <http://www.google.si/search?q=wendat+huron&hl=sl&prmd=imvns&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ei=5gdBUKjZJO724QT0s4CoAg&ved=0CDYQsAQ&biw=1920&bih=1022>

16. Splet, *Vsakodnevno življenje Wendat Indijancev*, <http://www.geo.msu.edu/geogmich/Hurons.html>
17. Splet, *Življenje Wendat Indijancev, slika skupine v narodnih nošah*, http://en.wikipedia.org/wiki/Wyandot_people
18. V. Vodopivec, *Katalog mesapskih napisov, besed in prevodov ter slovar*, Razbiranje ilirskih jezikov, Jutro, Ljubljana **2010**, 197-317.
19. Splet, *Jezik Wendat Indijancev*, http://en.wikipedia.org/wiki/Wyandot_language
20. Splet, *Jezik Wendat Indijancev*, http://en.wikipedia.org/wiki/John_Steckley
21. Splet, *Genetski podatki v slikah deležev Y-DNK za svet in Evropo in mtDNK za Svet*, <http://www.scs.illinois.edu/~mcdonald/WorldHaplogroupsMaps.pdf>
22. B. Sykes, *A genetic Portrait of America*, DNA_USA_A_Genetic_Portrait_of_America_nodrm.pdf - Adobe Reader
23. Splet, *Območna porazdelitev mtDNK v deležih po evropskih in sosednjih pokrajinah*, http://www.eupedia.com/europe/european_mtdna_haplogroups_frequency.shtml
24. Splet, *Genetski podatki starih Evropejcev*, http://www.eupedia.com/europe/ancient_european_dna.shtml

Povzetek

Genetska slika kaže prvotno poselitev Amerike iz Afrike, preko Azije in Beringovega preliva, od koder se je širila proti jugu. Izjema je del staroselcev v severovzhodni Ameriki, ki ima mtDNK gensko skupino X, ki je značilna za vzhodno Evropo, kjer ima največji delež območje Male Azije, Balkana, Kaspijskega jezera in porečja Volge; in za skupino U, ki je pretežno severovzhodno evropska.

Gre za evropske priseljence med 15. in 8. tisočletjem pred sedanostjo, ki so prek obalnega ledu ali Grenlanda pripluli v severno Ameriko. Tako znanje ladjedelstva in morjeplovstva, kjer je prvenstvo pripadalo Venetom, kot njihovo lastno poimenovanje Vendat in prvotna imena Grenlanda – Vin(d)land in Amerike – Vinland, pričajo o naselitvi Venetov davno pred Vikingi in pokolumbovskimi priseljenci.